

# O dvanástich mesiačikoch

Jedna matka mala dve dcéry. Jednu vlastnú a druhú pastorkyňu. Svoju mala veľmi rada, ale na pastorkyňu sa ani pozrieť nemohla. A to len preto, že Maruška bola krajšia ako jej Holena.

Maruška nevedela o svojej kráse, preto sa čudovala, prečo sa macocha tak hnevá, kedykoľvek na ňu pozrie. Všetku prácu musela sama porobiť, upratovať, variť, prať, šiť, priať, tkať, aj trávu žať. I kravičku musela sama, samučičká obriaďiť.

Holena sa len fintila a po izbe si voľkala. Ale Maruška všetku robotu rada urobila. Trpezlivo znášala, keď ju sestra i macocha hrešili, i jej nadávali. A boli zo dňa na deň horšie. A to iba preto, že Maruška bola zo dňa na deň krajšia a Holena škaredšia.

Tu si macocha pomyslela :

***„ Načože si ja nechávam peknú pastorkyňu v dome ? Prídu vohľáči, zapáči sa im Maruša, a Holena mi ostane na ocot.“***

Od tej chvíle hľadeli macocha i dcéra ako sa neborkej Marušky zbaviť. Hladom ju morili, bili ju. Ale ona trpela a pritom všetkom bola zo dňa na deň krajšia.

V ktorýsi deň, bolo to v polovici januára, zachcelo sa Holene fialky voňať.

***„Chod' Maruša, donesieš mi z hory kyticu fialôk. Chcem ich mať za pásom, aby som ich mohla ovoniavať.“*** rozkázala sestre.

***„ Jaj, bože, sestra milená, čože ti to prišlo na um? Či to kto slýchal, aby pod snehom fialky rástli ? “***

***„ Ty potvora jedna akási, ako sa mi opovažuješ odvrávať, keď ti ja rozkážem ? Už aj chod' ! A keď nedonesieš z hory fialky, ubijem ťa !“*** zahrozila jej Holena.

Macocha Marušku schytila, vystrčila von, a dvere za ňou zaplesla.

Dievča šlo horko plačúc do hory. Snehu tu celé múry, a nikde ani stopy ľudskej. Blúdila ona, blúdila dlho. Hlad ju moril, zima triasla.

Tu zazrie obďaleč svetielko. Ide za žiarou a príde až na vrchol hory. Tam horí veľká vatra, okolo vatry leží dvanásť veľkých kameňov, a na tých kameňoch sedia dvanásť chlapí. Traja sú starí, šediví, traja mladší, traja ešte mladší a traja najmladší. Sedeli ticho, slova nepreriekli a hľadeli do ohňa. Títo dvanásť chlapí boli dvanásť mesiačikovia. Veľký Sečeň sedel na najvyššom mieste, vlasy a fúzy mal biele ako sneh a v ruke držal kyjak – vatráľ.

Maruška sa zľakla, ostala chvíľu stáť, ale potom sa spamätala, pristúpila bližšie a poprosila :

***“Ľudia dobrí, dajte sa mi zohriať pri vatre, zima ma trasie.“***

Veľký Sečeň pokýval hlavou a opýtal sa dievčaťa :

**„ Načo že si prišla, dievčička? Čo tu hľadáš ? ”**

**„ Idem na fialky.”** odpovedala Maruška.

**„ Nie je čas chodiť na fialky, ved' je sneh.”** riekol veľký Sečeň.

**„ Ej, ved' ja viem, ale mi sestra Holena a macocha prikázali doniesť z hory fialky. Keď ich nedonesiem, ubijú ma. Pekne vás prosím, ľudkovia boží, povedzte že mi, kde ich nájdem ? ”**

Tu zdvihol sa veľký Sečeň, popodišiel k najmladšiemu mesiačikovi, dal mu vatrál' do ruky a riekol :

**„ Bratku Brezeň, sadni si na moje miesto.”**

Mesiak Brezeň sadol si hore na kameň, a zakrúžil vatrál'om nad vatrou. V tej chvíli vatra vzbĺkla, sneh sa začal topiť, stromy začali pučať, pod bučkami zazelenela sa travička a bola jar. Pod krovím, schované pod listami, rozkvitli fialky. A kým sa Maruška spamätala, bolo ich akoby belasý obrúsok niekto prestrel.

**„ Chytro zbieraj, Maruška, chytro.”** kázal Brezeň.

Naradovaná Maruška trhala, kým nemala veľkú kyticu fialiek. Potom sa mesiačikom pekne poďakovala a ponáhľala sa domov.

Čudovala sa Holena, čudovala sa macocha, keď videli Marušku, že prináša fialky. Išli jej otvoriť dvere, a vtom zavanula vôňa fialiek po celej chyži.

**„ A kdeže si ich natrhala ? ”** opýtala sa spurne Holena.

**„ Vysoko v hore rastú pod kríčkami. A dost' ich je tam veru.”** vravela Maruška.

Holena vzala fialky, dala si ich za pás, privoniavala k nim, dala privoňať aj mame, ale sestre nepovedala : privoňaj.

Na druhý deň voľkala si Holena pri peci a zachcelo sa jej jahôd. Hneď zavolala sestru a povedala jej :

**„ Chod', Maruša, a dones mi z hory jahôd.”**

**„ Jaj, bože, sestra milená, či to že niekto slýchal, aby jahody pod snehom rástli ? ”** vravela Maruška.

**„ Ach, ty potvora, ty mi budeš odvrávať, keď ti ja rozkážem ? Chytro chod' ! A keď jahody nedonesieš, zmlátim t'a !”**

Macocha schytila Marušku za plece a vystrčila ju von a dvere za ňou zaplesla.

Dievča šlo horko plačúc do hory. Snehu tu celé múry a nikde ani stopy ľudskej. Blúdilo dievča, blúdilo dlho. Hlad ju moril, zima triasla.

Tu zazrie obďaleč zase to svetlo, čo predo dňom. S radosťou sa pustilo k nemu. Prišlo zasa k tej veľkej vatre, okolo nej sedelo dvanásť mesiačikov, veľký Sečeň sedel najvyššie.

**„ Ľudia dobrí, dajteže sa mi zohriať, zima ma trasie.“** prosila Maruška.

Veľký Sečeň pokýval hlavou a opýtal sa jej:

**„ A načo že si zase prišla ? Čože tu hľadáš ? ”**

**„ Idem na jahody.“** odpovie Maruška.

**„ Ej, ale ved' je zima. A na snehu jahody nerastú.“** povedal Sečeň.

**„ Ved' ja viem, ale sestra Holena aj macocha mi prikázali doniesť jahôd. Ak ich nedonesiem, že ma zmlátia. Pekne vás prosím, ľudkovia milí, povedzte že mi, kde ich nájdem ? ”**

Tu zdvihol sa veľký Sečeň, popošiel k mesiačikovi, ktorý mu sedel oproti, dal mu do ruky vatrál' a riekol:

**„ Brat Lipeň, sadni si na moje miesto.“**

Mesiak Lipeň sadol si na najvyšší kameň a zakrútil kyjakom nad vatrou. Vatra vysoko vyšľahla, jej žiara sneh za chvíľku roztopila, zem sa zazelenela a bolo leto. Pod bučkami akoby zasial bielych hviezdíček. Tie sa navidomoči menili na jahody, mihom zreli a zreli, a kým sa Maruška spamätala bolo ich akoby krvi rozlial.

**„ Chytró zbieraj, Maruška, chytró.“** rozkázal mesiačik Lipeň.

Natešená Maruška zbierala, kým nemala plnú zásterku. Potom sa mesiačikom pekne poďakovala a veselo uháňala domov.

Čudovala sa Holena, čudovala sa macocha, keď videli, že Maruška naozaj nesie plnú zásterku jahôd. Bežali jej otvoriť a vôňa jahôd rozvoňala sa po celej chyži.

**„ Kdeže si ich nazbierala ? ”** opýtala sa spurne Holena.

**„ Vysoko v hore. Dost' ich tam rastie pod bučkami.“** povedala Maruška.

Holena vzala jahody, najedla sa dosýta i macochy ponúkla, ale Maruške nepovedala : vezmi si jednu.

Holena si zamaškrtila na jahodách a na tretí deň, zachcelo sa jej červených jabĺčok.

**„ Maruša, pôjdeš do hory ! Donesieš mi červených jablák ! ”** rozkázala sestre.

**„ Jaj, bože, sestra milená, kdeže by sa v zime jablák vzali ? ”**

**„ Och, ty potvora jedna akási škaredá ! Ty sa opovažuješ mi odvrávať, keď ti ja rozkážem ? Už aj bež ! A keď červené jablká nedonesieš, veruže ťa ubijem ! ”** hrozila zlá Holena.

Macocha schytila Marušku za plece, vystrčila ju von a dvere za ňou mocne zaplesla.

Dievča sa ponáhľalo horko plačúc do hory. Snehu tam celé múry a nikde ani stopy ľudskej. Ale dievča už neblúdilo, ponáhľalo sa rovno na vrch hory, kde horela veľká vatra a okolo nej sedelo dvanásť mesiačikov. Veľký Sečeň sedel najvyššie.

**„ Dobrí ľudia boží, dajte sa mi zohriať, zima ma trasie. ”**

Veľký Sečeň kývol hlavou a spýtal sa jej :

**“A načo že si prišla ? Čože tu hľadáš? ”**

**„ Idem na červené jablká. ”**

**„ Zima je. V zime nerastú červené jablká. ”**

**„Ved’ ja viem, ale sestra Holena a macocha mi prikázali, aby som z hory doniesla červené jablká. Ak ich nedonesiem, zbijú ma. Pekne vás prosím, ľudkovia milí, povedzte že mi, kde ich mám hľadať ? ”**

Tu zdvihol sa veľký Sečeň, popošiel k jednému zo starších mesiačikov, dal mu vatrál’ do ruky a riekol :

**„ Brat Rujeň, sadni si na moje miesto. ”**

Mesiačik si sadol na najvyšší kameň a zakrútil vatrál’om nad vatrou. Vatra vzbĺkla, sneh sa strácal, no stromy nevypučali, ale lístie im opadávalo a chladný vetrík ho roznášal po zažltnutej pažiti. Maruška sa obzerala a tu vidí jablň a na nej vysoko medzi konármi červené jablká.

**„ Chytro, Maruška, chytro ráňaj ! ”** rozkázal mesiačik.

Naradovaná Maruška potriasla jablň, spadlo jedno jablko, potriasla druhý raz, spadlo druhé.

**„ Chytro, Maruška, ponáhl’aj sa domov. ”** volá na ňu mesiačik.

A Maruška hneď poslúchla, zodvihla spadnuté jabĺčka, pekne sa mesiačikom poďakovala a ponáhľala sa domov.

Čudovala sa Holena, čudovala sa macocha, že Maruška nesie domov aj jablká. Šli jej chytro otvoriť a Maruška im podala dve jablká.

**„A kdeže si ich natrhala ? ”** opýtala sa Holena.

**„ Vysoko v hore rastú a dost’ ich je tam ešte. ”**

**„ A prečo si nedoniesla viac ? Či si ich cestou pojedla ? ”** osopila sa Holena.

**„ Jaj, sestra milená, nezjedla som ja ani kúštiček. Keď som prvý raz stromom potriasla, spadlo jedno, keď po druhý raz, spadlo druhé a viac mi triasť nedali, vraj aby som išla chytro domov. ”**

**„ Bodaj t'a parom uchytil ! ”** zahrešila Holena a chcela Marušku biť.

Maruška sa pustila do horkého plaču a ušla do kuchyne. Maškrtná Holena pustila sa do jablka. Zazdalo sa jej také sladké a dobré, že také ešte v živote nejedla. Zjedli obe a zachcelo sa im viac.

**„ Podaj mi, mamka, kožušok. Idem sama do hory. Tá potvora by nám ich zase po ceste pojedla. Ved' ja nájdem to miesto a všetky poráňam, čo by na mňa ako volali. ”**

Darmo ju mať odhovárala, Holena vzala kožuštek, šatku na hlavu a pustila sa do hory. Snehu tam celé múry a nikde ani stopy ľudskej. Holena blúdila, blúdila dlho, ale maškrtnosť ju poháňala vždy ďalej. Tu zazrie obďaleč svetlo, vyberie sa k nemu. Príde na samý vrch, kde horí vatra a okolo vatry sedí dvanásť mesiačikov. Holena sa prelákne, ale spamätá sa, podíde bližšie ku vatre, natiahne ruky a zohrieva sa. Nepoprosila mesiačikov.

**„ Načo že si prišla ? Čože tu hľadáš ? ”** namrzene opýtal sa veľký Sečeň.

**„ Netreba ti vedieť kde idem. ”** odsekla spurne Holena.

Odvrátila sa od vatry a šla hlbšie do hory. Veľký Sečeň zvrátil čelo a zakrútil vatrál'om nad hlavou. V tej chvíli sa nebo zachmúrilo, oheň vatry sa znížil, hustý sneh sa sypal. Po hore podúval ľadový vietor. Holena nevidí ani na krok. Blúdi, blúdi, sneh sa sype, údy jej v teplom kožušku krehnú, mrznú.

Mať čaká Holenu, vyzerá z oblôčika, aj predto dvere vyjde, nemôže sa dcéry dočkať.

**„Jaj, či jej tak jablká zachutili, že sa jej od nich nechce, či čo ? Musím ja sama skúsiť, kde je. ”** pomyslela si naostatok machocha.

Vzala kožuštek, šatku na hlavu a pobrala sa za Holenou. Snehu plno, nikde ani stopy. Volala Holenu, vyvolávala, nik sa jej neozýval. Sneh sa sypal, ľadový vietor fúkal.

Maruška navarila obed, nakrmila kravičku, Holena ani macocha neprichádzajú. Maruška si sadla k praslici, už je plné vretienko, v chyžke sa zotmelo, no Holena ani macocha sa nevracajú.

**„ Čože sa im prihodilo ? ”** trápi sa dobré dievča a úzkostlivo pozerá von okienkom. Neprichodia.

Čaká s raňajkami, čaká s obedom, ale nedočka sa ani Holeny, ani macochy. Obe zamrzli v hore.

Dobrej Maruške zostala chyžka, i kravička, i kúsok poľ'a, onedlho pritrafil sa aj rúči mládenec, priženil sa k Maruške a dobre im bolo spolu pri pokoji.